

Lausunto

16.02.2025

Asia: VN/34526/2022

Lausuntopyyntö luonnokseksi ympäristöministeriön asetukseksi rakentamisen suunnitelmamallien ja viranomaiskatselmusten sisällöstä

Lausunnonantajan lausunto

Huomionne asetusluonnoksen pykälistä 4, 5, 7 ja 8 sekä liitteistä 1 ja 2.

Ei huomioita pykälistä 4 ja 5.

Pykälän 7 (Rakennuspaikan tietomalli) osalta kaivataan selvennystä, missä muodossa asetuksen vaatimat tiedot tulee toimittaa. Tiedot vastaavat olemassaolevan rakentamislupakäytännön pääpiirustusten asemapiirustuksen ilmaisemia tietoja, mutta jää epäselväksi, onko tarkoitus toimittaa nämä asetuksen voimaan tultuakin kaksiulotteisena tasopiirustuksena vai kolmiulotteisena suunnittelumallina (IFC).

Ei huomioita pykälästä 8.

Yleishuomiona liitteistä 1 ja 2 toteamme, että liitteissä vaadittujen tietojen täsmällinen tallennustapa toimitettavassa IFC-tiedostossa olisi syytä määritellä vakiodusti valtakunnallisella tasolla. Tämä tarkoittaa kuhunkin tietoon liittyvän rakennusosan IFC-entiteettimäärittystä (esimerkiksi IfcWall), ominaisuusjoukkoa (Property Set), ominaisuuden nimeä (Property) sekä ominaisuuden datatyyppi (esimerkiksi IfcLabel). Tällaisen valtakunnallisen määrittelyn vastuutaho tulisi nimetä, ja sen tulisi olla jokin viranomaistaho tai julkisyhteisö, jolla on mahdollisuus huolehtia määrittelyjen ylläpidosta ja kehittämisestä pidemmälläkin aikajänteellä, esimerkiksi Kuntaliitto tai Suomen ympäristökeskus.

IFC-muotoisten suunnitelmamallien tarkempi valtakunnallinen määrittely edesauttaisi laadukkaan ja virheettömän tiedon tuottamista ja jakamista. Näemme ongelmallisena, mikäli asetusliitteen tietojen täsmällinen toimitustapa jää kunkin kunnan omien käytänteiden varaan. Tällöin on todennäköistä, että kuntakohtaiset määrittelyt tulevat poikkeamaan toisistaan. Tämä tiedon

tallennusmuodon fragmentoituminen lisäisi suunnittelijoiden työmäärää, ja olisi ristiriidassa koko rakentamislakiuudistuksen tavoitteiden, kuten prosessin sujuvoittamisen, toimialan digitalisaation tukemisen ja yhteisten tietovarantojen kehittymisen kanssa. Valtakunnallisen määrittelyn tuottavan tahon nimeämisen lisäksi kaikilta kunnilta tulisi edellyttää valtakunnallisen määrittelyn mukaisen suunnitelmamallin hyväksyntää. Mahdollisten kuntakohtaisten vaatimuksien noudattamisen tulisi olla valinnaista.

Liitteen 2 (Rakennussuunnitelman koneluettavat tiedot) viimeinen rivi sisältää vaatimuksen rakennetyypin rakennekerroksien paksuudesta ja rakennusaineesta. Pidämme tätä vaatimusta ongelmallisena, koska rakennetyyppien suunnittelusta ja määrittelystä vastaa rakennesuunnittelija eikä arkkitehti. Arkkitehdin toimittamassa suunnitelmamallissa tulee olla nimettynä kunkin mallinnetun rakennusosan rakennetyyppitunnus (esim. US-1) ja osan geometrian kokonaispaksuuden tulee vastata rakennetyyppimäärittelyä, mutta kaikkia yksittäisiä rakennekerroksia ei aina ole tarkoituksenmukaista määrittellä arkkitehtien käyttämissä suunnitteluohjelmistoissa, tai suunnitteluohjelmisto ei aina mahdollista tätä (esimerkiksi tavanomaisesta muodosta hieman poikkeavissa tapauksissa). Pitäisimme tästä johtuen parempana, että rakennetyyppimäärittelyt tulisivat vastuulliselta suunnitteluosapuolelta eli rakennesuunnittelijalta, ja arkkitehdin toimittamassa suunnittelumallissa riittäisi viittaus niiden nimeen eli rakennetyyppitunnukseen.

Huomionne asetusluonnoksen pykälistä 5 ja 6.

Ei huomioita.

Huomionne asetusluonnoksen pykälistä 9 ja 10 sekä liitteistä 3 ja 4.

Ei huomioita.

Huomionne pykälistä 13 ja 14.

Ei huomioita.

Tulisiko asetuksessa säätää rakennusten geometriasta tarkemmin?

Ei.

Muut huomionne asetusluonnoksen pykälistä.

-

Rakennuksen ydintiedot

Onko listassa listattu riittävästi viranomaisten tarvitsemia tietoja?

En osaa sanoa

Onko liitteistä tai asetuksen pykälistä jäänyt pois keskeinen viranomaisissa tarvittava tieto? Onko liitteistä tai asetuksen pykälistä jäänyt pois keskeinen viranomaisissa tarvittava tieto?

En osaa sanoa

Mikäli vastasitte edelliseen kyllä, kertokaa mikä tieto puuttuu sekä miksi ja mihin sitä tarvitaan? Jättäkää vastaus tyhjäksi mikäli ette vastanneet kyllä.

-

Asetusluonnoksessa on ehdotettu, että IFC-muotoisen tiedoston vähimmäisversio olisi 4.3. Huomionne IFC:n versiosta.

Pykälässä 3 (Tietomallin tiedostomuoto) määritellään vaadituksi tietomallien tiedostomuodoksi IFC versio 4.3.2.0 tai uudempi. Ehdotamme tätä muutettavaksi siten, että vaadittu tiedostomuoto on IFC 4.0.2.1 tai uudempi. Asetuksen tullessa voimaan sitovana vuoden 2026 alusta kaikilla suunnitteluohjelmistoilla ei todennäköisesti ole vielä valmiutta tuottaa IFC 4.3.2.0 -version malleja, ja 4.0.2.1 riittää teknisiltä edellytyksiltään kaikkien asetusliitteiden mainitsemien tietojen tallentamiseen.

Tulisiko jostain tietomallin osasta, rakenteesta tai tiedosta olla tarkempaa sääntelyä tai ohjeistusta?

Kuten yllä todettu, liitteissä 1 ja 2 vaadittujen tietojen täsmällinen tallennustapa toimitettavassa IFC-tiedostossa olisi syytä määritellä vakiodusti valtakunnallisella tasolla. Tämä tarkoittaa kuhunkin tietoon liittyvän rakennusosan IFC-entiteettimäärittystä (esimerkiksi IfcWall), ominaisuusjoukkoa (Property Set), ominaisuuden nimeä (Property) sekä ominaisuuden datatyyppi (esimerkiksi IfcLabel). Tällaisen valtakunnallisen määrittelyn vastuutaho tulisi nimetä, ja sen tulisi olla jokin viranomaistaho tai julkisyhteisö, jolla on mahdollisuus huolehtia määrittelyjen ylläpidosta ja kehittämisestä pidemmälläkin aikajänteellä, esimerkiksi Kuntaliitto tai Suomen ympäristökeskus.

Muut huomiot

Huomionne asetuksen perustelumuistiosta.

-

Muut mahdolliset huomionne.

-

Lahti Mikko
Arco Architecture Company Oy - tietomalliasiantuntija